

Latvijas Republikas Tiesībsargam
J.Jansona kungam

interneta portāla "Ogrenet"
jur.adr. Lāčplēša iela 24, Rīga, LV-1011,
www.ogrenet.lv,
redaktora Oļega Visocka

iesniegums.

Vēlamies Jūs informēt par situāciju, kāda no septembra sākuma ir izveidojusies Ogres novadā – ar novada pašvaldības vadītāja Edvīna Bartkeviča rīkojumu pašvaldības domē, kā arī vairākās pašvaldības pakļautībā esošās iestādēs ir bloķēta pieeja portālam "Ogrenet".

Neskatoties uz E.Bartkeviča publiski sniegto savas rīcības pamatojumu, uzskatām, ka šis solis ir starptautiskajos cilvēktiesību nodrošināšanas normatīvajos aktos paredzētās vārda brīvības tiešs ierobežojums un Latvijas Republikas Satversmes 100.panta rupjš pārkāpums.

Vārda brīvība ir viena no pamattiesībām, ko paredz Vispārējā cilvēktiesību deklarācija. Plašākā nozīmē ar to saprot kā tiesības brīvi un publiski jebkādā veidā paust viedokli vai ierosināt darbību, šo tiesību izmantošanas procesā tiekot aizsargātam no jebkādiem centieniem šī viedokļa paušanu nepieļaut. Vārda brīvība sevī iekļauj arī cenzūras aizliegumu.

ANO cilvēktiesību sistēmā vārda brīvību nostiprina Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 19.pants, savukārt Eiropas Padomes sistēmā – Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10.pants.

Latvijas Republikas Satversmes 100.pantā savukārt noteikts, ka "Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta".

Septembra sākumā, kā jau minēts, Ogres novada domes priekšsēdētājs E.Bartkevičs parakstīja rīkojumu, ar kuru pašvaldības IT nodaļai tika uzdots

bloķēt domes un atsevišķu tās pakļautībā esošu iestāžu darbinieku iespējas piekļūt portālam "Ogrenet". Vēlāk, portālam "Ogrenet" adresētā vēstulē (pievienojam iesniegumam) un arī, atbildot uz vairāku masu saziņas līdzekļu žurnālistu uzdotajiem jautājumiem, pašvaldības vadītājs skaidrojis, ka lēmumus par pieejas bloķēšanu pieņemts pēc veiktā monitoringa, kā laikā it kā esot konstatēts, ka domes un tās pakļautībā esošo iestāžu darbinieki, neatbilstoši viņu darba pienākumiem, regulāri pieslēdzoties portālam "Ogrenet" – apmēram 50 pieslēgumi dienā. Tas, pēc E.Bartkeviča domām, būtiski kavē domes darbiniekiem veikt viņu tiešos pienākumus, tādēļ, lietojot E.Bartkeviča terminoloģiju, "ieguvums no portāla bloķēšanas ir tikai pozitīvs". Vēl savā vēstulē domes priekšsēdētājs norāda, ka jau iepriekš tikusi bloķēta pieeja portālam "Draugiem.lv", šobrīd (tikai pēc portāla "Ogrenet" iesnieguma, lūdzot skaidrot bloķēšanas iemeslus) esot liegta pieeja arī citiem Ogres novada ziņu portāliem. Priekšsēdētājs noraida iespēju, ka viņa lēmuma pamatā varētu būt politiski vai personiski motīvi, tādējādi noliedzot arī savas rīcības kvalifikāciju kā tiešas cenzūras ieviešanu.

Atļaujamies kategoriski nepiekrīst šiem E.Bartkeviča apgalvojumiem, jo:

Pirmkārt, Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 29.pantā minēts, ka, realizējot savas tiesības paust viedokli, cilvēkam ir jāpakļaujas likumā noteiktiem ierobežojumiem, kuru nolūks ir nodrošināt citu personu tiesības un brīvības, kā arī morāli, sabiedrisko kārtību un vispārējo labklājību, turklāt šo tiesību un brīvību izmantošana nedrīkst būt pretrunā ar ANO mērķiem un principiem. Starptautiskajās tiesībās vārda brīvības ierobežojumiem jāatbilst trim punktiem: 1) šiem ierobežojumiem jābūt paredzētiem pēc likuma; 2) ierobežojumu mērķim jābūt likumīgam; 3) ierobežojumiem jābūt nepieciešamiem (t.i., proporcionāliem) šī mērķa sasniegšanai. Par likumīgiem mērķiem uzskata, piemēram, citu personu tiesību un reputācijas aizsargāšanu, nacionālās drošības, sabiedriskās kārtības, veselības un morāles aizsargāšanu. Uzskatām, ka **Ogres pašvaldības vadītāja rīcība, bloķējot vietējo ziņu portālu "Ogrenet", neatbilst nevienam no šiem punktiem un, tāpēc, šajā gadījumā attiecīgie ierobežojumi nav piemērojami.**

Otrkārt, E.Bartkeviča pieeja atsevišķu intereneta portālu monitorēšanā uzskatāma par nekorektu – "Ogrenet" ir pieejama tikai un vienīgi informatīva rakstura materiāli, nepiedāvājot dažādas izklaidējoša rakstura iespējas, piemēram, interneta spēles, līdzīgi kā to piedāvā sociālie portāli, tai skaitā minētais "Draugiem.lv". Atgriezeniskā saikne, dodot iespēju portāla

apmeklētājiem paust savu viedokli komentāros, noteikti neiekļaujas izklaides vai brīvā laika pavadīšanas iespēju kategorijā. Turklāt pats E.Bartkevičs savā vēstulē norādījis, ka viņa pasūtītajā monitringā konstatēti 50 **pieslēgšanās gadījumi** dienā, sīkāk neanalizējot kopējo laiku, kas izmantots, domes darbiniekiem iepazīstoties ar portāla piedāvāto informāciju. Tādējādi salīdzinājums ar tādu sociālo portālu kā "Draugiem.lv" ir vairāk kā nekorekts, jo "Ogrenet" lietotāji **tikai iepazīstas** ar novada aktualitātēm, nevis ilgstoši lieto portālu saviem personiskiem mērķiem vai izklaides nolūkā.

Treškārt, kritiku neiztur arī E.Bartkeviča apgalvojums, ka domes un tās pakļautībā esošo iestāžu darbinieku regulārā iepazīšanās ar "Ogrenet" sniegto informāciju kavē viņu tiešo pienākumu veikšanā. Mūsuprāt, faktiskā situācija ir tieši pretēja – tikai iepazīstoties ar pēc iespējas plašāku informācijas klāstu par novadā notiekošajiem procesiem un novada iedzīvotāju paustajiem viedokļiem par tiem, domes darbinieki spēj sev uzticētos pienākumus veikt kvalitatīvi, ņemot vērā pēc iespējas lielākas iedzīvotāju daļas intereses. Pieejas bloķēšana šādai iespējai gūt reālu ieskatu novadā notiekošajā, mūsuprāt, uzskatāma tieši par **kavējošu faktoru** pēc iespējas labākas iedzīvotāju apkalpošanas nodrošināšanā un viņu interešu maksimālā ievērošanā, kas var novest pie tā, ka domes struktūras strādā nevis visas sabiedrības, bet gan tikai šauru vadības grupējumu labā.

Ceturtkārt, atsauce uz to, ka vienlaikus ar "Ogrenet" tikusi liegta pieeja arī citiem Ogres novada informatīvajiem portāliem, ir vērtējama kā klaji liekulīga. Zinot reālo situāciju novadā, nav ne mazāko šaubu, ka šie ierobežojumi uzsākti tikai un vienīgi "Ogrenet" sniegtās informācijas dēļ, kurā pašreizējo domes vadītāju rīcība gan šobrīd, gan nesenā pagātnē tikusi pakļauta nopietnai kritikai (citu portālu sniegtās ziņas lielākoties pilnībā saskan ar oficiālo pašvaldības viedokli). Tāpat nereti esam kritizējuši šobrīd domē valdošās politiskās koalīcijas pieņemtos lēmumus, bieži esam devuši iespēju alternatīva viedokļa paušanai opozīcijā esošajiem novada domes deputātiem. Vēlamies uzsvērt, ka mūs sniegtā informācija nekādā gadījumā nav uzskatāma par melīgu vai nepatiesu – līdz šim tiesiskā ceļā nav apstrīdēts neviens no mūsu publiskotajiem faktiem par domes vadītāju iespējami pretlikumīgo rīcību. Tādējādi, mūsuprāt, var izdarīt secinājumu, ka **domes vadītāja rīcība, cenšoties visiem spēkiem ierobežot pieeju "Ogrenet" sniegtajai informācijai, saistāma tikai un vienīgi ar personisku nepatiku, varbūtējām bailēm no informācijas atklātuma un – nepārprotami – arī politiskiem motīviem, īpaši ņemot vērā gaidāmās**

Saeimas vēlēšanas nākamā gada rudenī. Iepriekš minētais, mūsaprāt, ir tiešā pretrunā ar Satversmes 100.panta nosacījumiem un faktiski Ogrē vērojams tiešs lokālas politiskās cenzūras ieviešanas gadījums.

Nemot vērā iepriekš izklāstītos argumentus, kā arī to, ka mūsu atkārtoti lūgumi pārtraukt "Ogernet" bloķēšanu palikuši bez jebkādas ievērības, lūdzam Jūs:

1.Dot atzinumu par Ogres novada domes priekšsēdētāja Edvīna Bartkeviča rīcību, bloķējot pieeju portālam "Ogernet" pašvaldības un tai pakļauto iestāžu darbiniekiem, un šīs rīcības atbilstību starptautiskajām cilvēktiesību nodrošināšanas normām un Latvijas Republikas Satversmei.

2.Pārkāpumu konstatēšanas gadījumā, izmantot visus Jūsu rīcībā esošos līdzekļus un metodes, lai novērstu atklāto vēršanos gan pret portāla "Ogernet" tiesībām brīvi izplatīt informāciju, gan visas sabiedrības tiesībām tādu saņemt.

Ļoti ceram uz Jūsu atbalstu, jo, radot šādu precedentu, nevar izslēgt, ka līdzīga rakstura ierobežojumi jau tuvākajā laikā var tikt vērsti pret citiem lokāliem intereneta portāliem, kuru sniegtā informācija satur vietējai varai neērtu, traucējošu un, iespējams, gan krimināltiesiskā, gan politiskā izpratnē bīstamu viedokļu brīvu paušanu. Tas savukārt apliecinātu, ka Latvijas Republikas starptautiski akceptētie cilvēktiesību ievērošanas principi un valsts uzticība Satversmei ir vien formāla nostāja bez reāla seguma ikdienā.

Ar patiesu cieņu
portāla "Ogernet" vārdā
Oļegs Visockis

.....

2013. gada 1. novembrī

Pielikumā: Ogres novada domes priekšsēdētāja Edvīna Bartkeviča sniegtā atbilde portālam "Ogernet".